

50 LAT

CENTRUM

SZKOLENIA

RADIOELEKTRONICZNEGO

Gen. dyw. dr Jerzy Gotowała w imieniu Prezydenta RP wręcza komendantowi CSR płk. dr. Bronisławowi Peikertowi sztandar ufundowany przez Radę Miejską w Jeleniej Górze (13.05.1995)

50 LAT

CENTRUM

SZKOLENIA

RADIOELEKTRONICZNEGO

w Jeleniej Górze

Jelenia Góra 2002

Tekst:

pplk. Zbigniew Kuśmierek
por. Zbigniew Żyła

Zdjęcia:

Jan Ginowicz
Wiesław Świerkowski
Marian Wadowski
archiwum CSR

Redaktor:

Aneta Sikora-Firszt

Korekta:

Romuald Witczak

Projekt graficzny:

Mariola Skowrońska (Art service)

Pracownia Pomocy Dydaktycznych CSR

Na okładce:

1. Brama główna szkoły.
2. Podchorążowie w mundurach historycznych i współczesnych.

Wydawca:

Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze
58-500 Jelenia Góra, ul. Matejki 28
tel./fax 075 / 75 234 65

Współpraca:

Centrum Szkolenia Radioelektronicznego w Jeleniej Górze
58-503 Jelenia Góra, ul. Podchorążych 1
tel. 075 / 764 78 51

Druk:

Art service
58-500 Jelenia Góra, ul. Wincentego Pola 8
tel./fax 075 / 075 349 52

Nakład:

1000 egzemplarzy

1952 – 2002

Z okazji Jubileuszu 50-lecia Centrum Szkolenia Radioelektronicznego w Jeleniej Górze, życzę wszystkim absolwentom Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej, Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej, oficerom, chorążym, podoficerom, żołnierzom zasadniczej służby wojskowej, pracownikom wojska, wszystkim którzy opuścili mury jeleniogórskiej szkoły lub pracują w niej nadal, wszelkiej pomyślności w życiu osobistym oraz sukcesów w pracy i służbie. Nam, radiotechnikom, życzę aby pamięć o jeleniogórskim Centrum Szkolenia Radioelektronicznego pozostała w sercach nas wszystkich i w pamięci społeczeństwa Jeleniej Góry.

Komendant CSR

gen. bryg. dr Bronisław PEIKERT

50 LAT CENTRUM SZKOLENIA RADIOELEKTRONICZNEGO

Przez prawie pół wieku w Jeleniej Górze na potrzeby Wojska Polskiego kształcili się specjaliści – radiotechnicy. Absolwenci Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej, Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej oraz Centrum Szkolenia Radioelektronicznego ze swej służby znani są we wszystkich rodzajach sił zbrojnych.

Utworzenie szkoły kształcącej fachowców w zakresie radiolokacji wiąże się z powstaniem w 1950 r. jednostek obserwacyjno – meldunkowych w ramach Wojsk Obrony Przeciwlotniczej, stopniowo przekształcanych w wojska radiotechniczne. Wojska te potrzebowały systematycznego dopływu kadr. Po 1952 r. tempo prac organizacyjnych oraz modernizacji Wojsk Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju przewyższało możliwości kadrowe. Podjęte wówczas zmiany reorganizacyjne i systemowe skłoniły ówczesne kierownictwo Ministerstwa Obrony Narodowej do utworzenia specjalistycznej szkoły oficerskiej.

Oficerska Szkoła Radiotechniczna Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju – Beniaminów 1952 – 1955

Rozkazem ministra Obrony Narodowej nr 044 z 14 maja 1952 r. powołana została do życia Oficerska Szkoła Radiotechniczna Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju,

występująca w tym czasie pod nazwą Jednostki Wojskowej 5863. Dowódcą jednostki został radziecki oficer ppłk inż. Borys ŁODOCZNIKOW. Miejscem formowania szkoły były koszary po jednym z pułków w Beniaminowie niedaleko Warszawy.

Budynki koszarowe OSR w Beniaminowie

Por. Aleksander Frydrych prowadzi kompanię podchorążych w Beniaminowie

Do końca czerwca do koszar w Beniaminowie przybyło zaledwie kilku oficerów stanowiących pierwszą grupę organizacyjną: szef służby samochodowej – ppor. Eligiusz GOGOL, szef wydziału wychowawczego – kpt. Zdzisław MURAWSKI,

szeff wydziału ogólnego – kpt. Józef BARAN oraz płatnik – chor. Jan FLAK.

W sierpniu 1952 r. przybyli pierwsi oficerowie – specjaliści z dziedziny radiolokacji: por. Leon DOMASZEWICZ, por. Zbigniew KAWCZYŃSKI, kpt. Bronisław KORCZAK, por. Zbigniew JĘDRZEJUK. Niewielkie grono kadry bez większego doświadczenia, przy nie sprecyzowanej jeszcze wewnętrznej strukturze organizacyjnej, rozpoczęło przygotowania do przyjęcia kandydatów i przeprowadzenia egzaminów wstępnych. Rozpoczęło adaptację koszar do systemu szkolenia podchorążych szkoły oficerskiej o nieznanym dotychczas profilu kształcenia.

Do egzaminów wstępnych na I rok przystąpiło 593 kandydatów, z czego naukę rozpoczęło 316 podchorążych. Wśród nich znaleźli się późniejsi oficerowie: Stanisław KLOREK, Tadeusz MIKOŚ, Józef URBAŃSKI. Równoległe z pierwszym rocznikiem szkolenie rozpoczął drugi rocznik podchorążych, który tworzyła kompania z Oficerskiej Szkoły Łączności Radiowej z Zegrza. Kompania ta została w całości skierowana do Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej. W grupie tej znaleźli się późniejsi wykładowcy: Zdzisław BARAN, Wiktor CAR. Promocja pierwszych 86 absolwentów OSR w Beniaminowie odbyła się w 1954 r.

Zdjęcie w laboratorium w Beniaminowie

W latach 1952 – 1953 powstały następujące cykle przedmiotowe, którymi kierowali:

- cykl wyszkolenia politycznego i wykształcenia ogólnego – kpt. Bronisław PĘDZIK;
- cykl taktyki ogólnej – kpt. Czesław KOSSAK;
- cykl taktyki OPL – mjr Marek BAŁDIN;
- cykl elektrotechniki – por. Piotr BUDZOWSKI;
- cykl radiotechniki – kpt. Jan DOMAGALIK;
- cykl radiolokacji – pplk Dymitr KURTASZEW.

Pierwsze lata funkcjonowania szkoły to ciągle zmiany w strukturze organizacyjnej i obsadzie personalnej. W grudniu 1952 r. komendantem został plk Siergiej GENRYKOW, a w 1954 r. zastąpił go mjr Wacław KAZIMIERSKI. Pod koniec tego roku stan kadry szkoły wynosił już 150 oficerów. Decyzją MON z 14 sierpnia 1955 r. Oficerska Szkoła Radiotechniczna Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju została przeniesiona do Jeleniej Góry, do

koszar po Oficerskiej Szkole Topografów i Oficerskiej Szkole Piechoty Nr 2. Na początku września 1955 r. do miasta dotarły pierwsze transporty z kadrami, podchorążymi i sprzętem z Beniaminowa. Od tego roku OSR na stałe związana jest z regionem jeleniogórskim.

Oficerska Szkoła Radiotechniczna Jelenia Góra 1955 – 1969

W październiku 1955 r. w Jeleniej Górze, rozpoczęto szkolenie 728 podchorążych w trzech rocznikach, z tego 382 na pierwszym roku. Szkolenie podchorążych realizowano w trzech profilach:

- obserwacyjno - meldunkowym,
- artyleryjskim,
- sprzętu lotniczego.

W nowych warunkach koszarowych (przede wszystkim koszary dużo większe od beniaminowskich) rozpoczęto prace związane z rozbudową bazy szkoleniowej pod kątem perspektywicznego rozwoju szkoły i posiadanego sprzętu technicznego. OSR otrzymała nowe typy stacji radiolokacyjnych, w tym stację polskiej produkcji „NYSA”.

Wysiłki komendy OSR, poprzez stworzenie nowoczesnej bazy laboratoryjnej, wyprzedzały podobne tendencje w całym szkolnictwie

Stacja radiolokacyjna "Nysa", polskiej produkcji

wojskowym. Staraniem komendanta ppłk Wacława KAZIMIERSKIEGO i jego zastępców OSR otrzymała uprawnienia nadawania absolwentom tytułu technika radiokomunikacji, w specjalności – eksploatacja urządzeń radiokomunikacyjnych. 10 października 1956 r. Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej wręczony został sztandar ufundowany przez ministra Obrony Narodowej. Nadanie sztandaru było wyrazem uznania wysiłku i osiągnięć w pracy dydaktyczno-wychowawczej minionych pierwszych lat istnienia szkoły.

Pod koniec 1957 r. OSR została częściowo przeformowana. Konieczność wprowadzenia zmian w profilach kształcenia wynikała ze zwiększonego zapotrzebowania wojsk radiotechnicznych na specjalistów z dziedziny radiolokacji. W rezultacie utworzony został cykl podstaw radiolokacji (kierownikiem został kpt. Józef SKIERSKI) oraz zreorga-

nizowano istniejące już cykle techniczne. Opracowane nowe programy kształcenia zakładały wprowadzenie szerokiego zakresu wiedzy z techniki impulsowej, miernictwa radiolokacyjnego, radiolokacji, automatyki, teorii nawigacji i lotów oraz samolotowych urządzeń radiolokacyjnych. Spowodowało to konieczność urządzenia od podstaw nowych laboratoriów i pracowni specjalistycznych, niezbędnych do szkolenia na wyższym poziomie oraz przy zwiększonej ilości specjalności z techniki radiolokacyjnej. Do programów nauczania wprowadzono nowe przedmioty, np. psychologię, pedagogikę, historię wojskowości.

Wielu oficerów w tym okresie ukończyło na uczelniach wojskowych lub cywilnych zaoczne studia II stopnia. Wśród nich byli m.in.: Wacław KAZIMIERSKI, Mieczysław BARANOWSKI, Tomasz CUDO, Edward ROGALA, Józef SKIERSKI. W 1957 r. OSR rozpoczęła szkolenie mechaników, młodszych specjalistów wojsk radiotechnicznych, po rozformowaniu 14 Ośrodka młodszych specjalistów w Przasnyszu.

W połowie lat sześćdziesiątych Oficerska Szkoła Radiotechniczna przeszła częściową reorganizację. Oprócz kształcenia podchorążych i młodszych specjalistów, szkoła rozpoczęła szkolenie elewów Podoficerskiej Szkoły Zawodowej oraz

grupy oficerów na kursach doskonalenia, oficerów rezerwy, dowódców stacji radiolokacyjnych a także słuchaczy Wojskowej Akademii Technicznej. W ten sposób jeleniogórska szkoła stała się głównym ośrodkiem kształcenia specjalistów – radiotechników, od żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, po kadre oficerską.

Brama koszar „pod jeleniami”

W związku z utworzeniem nowego korpusu osobowego w Wojsku Polskim – korpusu chorążych, w 1967 r. powołano do życia w Jeleniej Górze Szkołę Chorążych Wojsk Radiotechnicznych. Szkoła ta rozpoczęła kształcenie kadetów w dwu- i trzyletnim procesie nauczania o profilu techniczno-dowodczym, głównie na potrzeby Wojsk Radiotechnicznych, w mniejszym zaś dla artylerii raketowej i innych specjalności. Komendantem nowo utworzonej szkoły został mjr Zbigniew GRABSKI. Funkcjonowanie tej szkoły spowodowało stopniowe zmniejszanie stanów osobowych w Podoficerskiej Szkole Zawodowej oraz Szkole

Młodszych Specjalistów Wojsk Radiotechnicznych. W ten sposób lata 1967 – 1969 stworzyły korzystne warunki do przeprofilowania kształcenia, by w rezultacie rozpocząć przygotowanie kadr inżyniersko-dowodzących w Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej.

OSR w latach sześćdziesiątych, ze względu na posiadaną bazę techniczną, sprzęt radiolokacyjny, system kształcenia, odwiedzana była przez liczne delegacje wojskowe różnych państw. Szkołę zwiedzali m.in.: attache lotniczy Bułgarii, Czechosłowacji, Francji, Holandii, Turcji, Wielkiej Brytanii, Węgier, ZSRR. Delegacja oficerów i podchorążych z jeleniogórskiej szkoły złożyła w 1967 r. wizytę w Szkole Pilotów w Salon de Provence we Francji.

Wyrazem uznania dla umiejętności instruktorskich kadry dydaktycznej, było kształcenie w latach sześćdziesiątych indonezyjskich wojskowych na sprzęcie radiolokacyjnym produkcji polskiej. Grupa ta przez cały okres pobytu w OSR występowała pod nazwą „GRUPA 100”. Dalsze szkolenie indonezyjskich słuchaczy odbywało się już w Indonezji, również pod okiem oficerów z Jeleniej Góry. W latach osiemdziesiątych, już na kursach w WOSR, kształcili się również słuchacze libijscy.

Jesienią 1967 r. na stanowiska dydaktyczne do szkoły przybyła grupa

absolwentów WAT, m.in. por. Zdzisław BIGOSIŃSKI, por. Bronisław GUMINIAK, kpt. Lucjan KOWALCZYK, por. Bogdan KUBERKA, por. Włodzimierz PAWLAK, por. Eugeniusz PĘDZIWIATR. Braki na stanowiskach dowodzących uzupełniono własnymi absolwentami z promocji w 1967 r. Z tej i następnej promocji w Jeleniej Górze pozostali: ppor. Bolesław BŁAŻKÓW, ppor. Bogdan GRABOWSKI, ppor. Jerzy GÓRSKI, ppor. Andrzej MUSIAŁ, ppor. Andrzej KICA, ppor. Ryszard SAMBOROWSKI, ppor. Tadeusz SMOLIŃSKI. Oficerowie ci na trwałe związali się z jeleniogórską szkołą, uzupełniali wykształcenie, wielu z nich ukończyło studia doktoranckie i zajęli wysokie stanowiska dydaktyczne.

Podchorążowie w historycznych mundurach w dniu Podchorążego (29 listopada)

Oficerską Szkołą Radiotechniczną w latach 1955 – 1969 ukończyło 2852 oficerów. Absolwenci OSR kierowani byli na różne stanowiska służbowe w Wojskach Lotniczych i Obrony

Przeciwlotniczej Obszaru Kraju, Wojskach Obrony Powietrznej Kraju, do Marynarki Wojennej, Okręgów Wojskowych czy Instytucji Centralnych MON. Najwięcej jednak absolwentów kierowano do jednostek radiotechnicznych, artylerii przeciwlotniczej i raketowej. Wielu z nich osiągnęło wysokie stopnie wojskowe, stanowiska dowódcze i naukowe, m.in. gen. broni prof. Tadeusz JEMIOŁO, gen. dyw. Józef CHMIEL, gen. dyw. Tadeusz JAUER, gen. bryg. Tadeusz BAŁACHOWICZ, gen. bryg. Józef DZIECHCIARZ, gen. bryg. Tadeusz MIKOŚ, gen. bryg. Franciszek ŻYGIS, gen. bryg. Edward REDWANZ, płk dypl. Zbigniew JANOŚ, płk dr Józef BANASZ, płk dr Jerzy KWIATKOWSKI, płk dr Wojciech KRUPIŃSKI, płk Leszek ŚWIĄTKIEWICZ.

Wyższa Oficerska Szkoła Radiotechniczna - Jelenia Góra 1969 – 1997

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 23 marca 1969 r. i rozkazu ministra Obrony Narodowej z 8 lipca 1969 r. szkoła otrzymała status uczelni wyższej i nazwę: Wyższa Oficerska Szkoła Radiotechniczna. 1 października 1969 r. w Teatrze Miejskim odbyła się uroczysta inauguracja pierwszego roku akademickiego. Zajęcia rozpoczęły się już według nowych programów, gruntownie zmodernizowano gabinety

przedmiotowe, laboratoria, poligon oraz ośrodki sportowe.

Zajęcia dydaktyczne prowadzi ppłk Jan Szalaj

W 1970 r. przybyła grupa absolwentów Wojskowej Akademii Technicznej z wykształceniem II stopnia, co pozwoliło uzupełnić dotkliwe braki kadrowe. W grupie tej byli m.in. ppor. Jarosław NENCZYN, kpt. Lesław MOSKAL, por. Bogdan SMULSKI, por. Czesław SURMA i por. Jerzy WIECZOREK. Umożliwiło to dokonanie zmian strukturalnych w cyklach przedmiotowych.

W październiku 1972 r., po 18 latach dowodzenia, obowiązki komendanta szkoły zdał płk dr inż. Wacław KAZIMIERSKI. Jego następcą został gen. bryg. pil. Julian PAŹDZIOR. Pierwsza promocja absolwentów WOSR odbyła się 9 września 1973 r. W 1975 r. szkoła była miejscem obchodów 25 rocznicy powstania Wojsk Radiotechnicznych (podobnie jak CSR w 2000 r. – 50 rocznicy). W czasie tej uroczystości dowódca WOPK gen. dyw. pil. Roman PASZKOWSKI dokonał

otwarcia tunelu, który połączył obiekt koszarowy, podzielony dotychczas linią kolejową. W tym samym roku szkole nadano pamiątkowy medal „Za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej”. Absolwentów promował ówczesny minister Obrony Narodowej, gen. broni Wojciech JARUZELSKI. W roku następnym szkoła po raz trzeci zajęła pierwsze miejsce w WOPK w działalności racjonalizatorskiej i otrzymała na własność puchar przechodni dowódcy Wojsk OPK.

Żołnierze w garnizonowym punkcie darów dla powodźian

Na początku lat siedemdziesiątych rozwiązane zostały funkcjonujące w ramach WOSR i przeniesione do Chorzowa – Podoficerska Szkoła Zawodowa oraz Szkoła Młodszych Specjalistów Wojsk Radiotechnicznych. Przez kilka następnych lat kształcono podchorążych na czterech latach studiów, kadetów na dwu- i trzyletniej Szkole Chorążych, słuchaczy na różnych kursach doskonalących oraz

od 1974 r. absolwentów uczelni cywilnych w Szkole Oficerów Rezerwy. Ukształtowana w połowie lat siedemdziesiątych struktura organizacyjna przetrwała z pewnymi zmianami (po utworzeniu katedr) do lat osiemdziesiątych.

Jubileuszowa promocja na 25- lecie WOSR odbyła się w Zgorzelcu. W tym samym roku przeprowadzona została inspekcja, której wyniki potwierdziły wysoką pozycję uczelni w szkolnictwie wojskowym. Rok później, uchwałą Rady Państwa szkoła odznaczona została „Orderem Sztandaru Pracy II klasy”.

O 1979 r. Rada Naukowa przyznawała honorowe tytuły naukowe „Mistrz Dydaktyki”. Otrzymali je wówczas m.in. Mieczysław BARANOWSKI, Tomasz CUDO, Edward GŁODEK, Michał KRUK, Włodzimierz JAGODZIŃSKI, Adolf STACHULA, Jan SZAŁAJ, Jan ZIELIŃSKI.

Obowiązki komendanta w 1981 r. obejmuje płk Tadeusz JEMIOŁO, pełniąc je do 1985 r. W tych latach do struktur uczelni wprowadzono nowe stanowiska naukowo-dydaktyczne: docenta, adiunkta, starszego asystenta i asystenta. W 1982 r. na bazie cyklu elektro i radiotechniki utworzono pierwszą katedrę – Katedrę Elektroniki, której szefem został płk dr inż. Tomasz CUDO a następnie płk dr inż. Jerzy OLSZEWSKI i płk dr inż. Lesław

KACZMAREK. Powstał również Ośrodek Informacji Naukowej.

W 1985 r. nastąpiła kolejna zmiana na stanowisku komendanta. Gen. bryg. dr Tadeusz JEMIOŁO swoje obowiązki przekazał płk. dypl. Edwardowi REDWANZOWI, który kierował uczelnią do 1987 r. Sukcesem tego okresu była najwyższa ocena z kontroli przeprowadzonej przez Inspekcję Sił Zbrojnych.

Komendantem WOSR w 1987 r. został absolwent tej uczelni z 1955 r. – płk dr inż. Józef PIEKARCZYK. W 1987 r. powstaje druga katedra – Katedra Nauk Humanistycznych, której szefem zostaje płk dr hab. Adolf STACHULA. Rok później utworzono Katedrę Taktyki Rodzajów Wojsk z szefem płk. dr. hab. inż. Józefem KOCHANOWSKIM, a w 1989 r. Katedrę Zautomatyzowanych Systemów Dowodzenia z płk. dr. hab. inż. Janem JAGIELSKIM.

W miejsce cykli przedmiotów w 1988 r. utworzono następujące zakłady:

- Zakład Przedmiotów Ogólnokształcących – płk dr Franciszek LATOSIŃSKI;
- Zakład Podstaw Radiolokacji – płk dr inż. Marek TOŁKACZ;
- Zakład Sprzętu – płk mgr inż. Tadeusz KUŚ, płk mgr inż. Ryszard PUCHACZ;
- Zakład Szkolenia Fizycznego – ppłk

mgr Edward BARTKOWIAK;

- Studium Języków Obcych – ppłk Zbigniew LULKA.

W 1988 r. w Jeleniej Górze zorganizowano Spartakiadę Uczelni Wojskowych, w której sportowcy szkoły zajęli II miejsce w klasyfikacji generalnej.

Następne lata przyniosły bardzo istotne zmiany w kształceniu podchorążych. Na początku lat dziewięćdziesiątych szkoła rozpoczęła współpracę z Politechniką Wrocławską – filią w Jeleniej Górze. Jesienią 1991 r. otwarto cywilno-wojskowe studia na kierunku elektronika i telekomunikacja. Nowy rok akademicki w 1991 r. zainaugurowano w gmachu politechniki. Podchorążowie rozpoczęli

Wręczenie dyplomów ukończenia WOSR i Politechniki Wrocławskiej

równoległe studia w Wyższej Oficerskiej Szkole Radiotechnicznej i na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. Wprowadzenie nowego systemu kształcenia wymagało wielu zmian w programach oraz dostosowaniu układu codziennych

zająć do wymogów wspólnych studiów. Zmienił się system przeprowadzania egzaminów wstępnych. Doprowadzenie do połączonych studiów, to niewątpliwie duży sukces komendy i władz Politechniki Wrocławskiej.

W grudniu 1991 r. komendantem WOSR został płk dr Bronisław PEIKERT, awansowany w 1996 r. do stopnia gen. brygady. Gen. bryg. dr Bronisław PEIKERT pełni do dnia dzisiejszego obowiązki komendanta CSR. Zastępcami komendanta są:

- ds. szkolenia – płk mgr inż. Jerzy BALCERKOWSKI,
- szef logistyki – płk mgr inż. Henryk GAJEK,
- ds. ogólnych – płk dypl. inż. Zbigniew KOWALSKI.

Gen. bryg. dr Bronisław Peikert

W latach 1992 – 1993 kadra dydaktyczna dostosowała swoje wykształcenie do wymogów, jakie stawiała uczelni współpraca z politechniką. W 1992 r. 30 oficerów posiadało tytuł doktora, 4 tytuł doktora

Płk mgr inż. Jerzy Balcerkowski

Płk mgr inż. Henryk Gajek

Płk dypl. inż. Zbigniew Kowalski

Rok 1994 przyniósł diametralne zmiany w całym szkolnictwie wojskowym. Zmniejszenie liczebności armii wymagało zredukowania wyższych szkół oficerskich. Jedną z nich była Wyższa Oficerska Szkoła Radiotechniczna. Z dniem 1 września 1994 r. na bazie WOSR powstało Centrum Szkolenia Radioelektronicznego. Ostatnia promocja oficerska odbyła się w 1997 r.

Promocja na pierwszy stopień oficerski absolwentów WOSR (1995 r.)

Centrum Szkolenia Radioelektronicznego Jelenia Góra 1994

Centrum przejęło kształcenie żołnierzy na potrzeby Wojsk Radiotechnicznych. Do Jeleniej Góry przeniesiono Szkołę Specjalistów WRt z Chorzowa oraz Ośrodek Szkolenia Ubezpieczenia Lotów z Grudziądza. Komendzie przypadło trudne zadanie dokonania transformacji WOSR w CSR i przeprowadzenia zmian strukturalnych i personalnych.

Przysięga kawalerów (1999 r.)

Utworzone wówczas cykle przedmiotowe przetrwały z pewnymi zmianami personalnymi do dnia dzisiejszego:

- szef oddziału szkolenia – pplk mgr inż. Franciszek MICHALIK;
- cykl elektrotechniczny – płk dr inż. Zbigniew NOWAK;
- cykl radiolokacji – płk dr inż. Janusz BORATYŃSKI; ppłk mgr inż. Andrzej ZAWADZKI;
- cykl rozpoznania i walki radioelektronicznej – płk dr inż. Bronisław MARCINKOWSKI, mjr mgr inż. Zbigniew KOWALCZYK;
- cykl przedmiotów humanistycznych – ppłk dr Zbigniew KUŚMIEREK;
- cykl taktyki – płk dr inż. Czesław JANKOWIAK, ppłk dypl. inż. Andrzej WITEK;
- cykl ubezpieczenia lotów – ppłk mgr inż. Włodzimierz KENS, ppłk mgr inż. Zbigniew DERĘGOWSKI;
- cykl wychowania fizycznego – ppłk mgr Edward BARTKOWIAK;
- cykl zautomatyzowanych systemów dowodzenia – płk dr inż. Jerzy GÓRSKI;
- lektorat języków obcych – mjr mgr inż. Artur KOŁOSOWSKI, kpt. mgr inż. Aleksander BERDOWICZ;
- zespół informatyki – ppłk mgr inż. Zbigniew WESOŁOWSKI, ppłk mgr inż. Zbigniew FIGUŁA;
- zespół badań metodyki nauczania – ppłk dr inż. Tadeusz LEWANDOWSKI.

Komendantem Szkoły Chorażych

Radiolokacji i Systemów Dowodzenia został mjr mgr inż. Zbigniew GÓRALSKI.

Od początku istnienia CSR kształcili specjalistów radiotechników w różnych grupach osobowych na potrzeby WP:

- oficerów i chorążych na kursach doskonalących,
- kadetów,
- kandydatów na podoficerów zawodowych,
- absolwentów uczelni cywilnych,
- żołnierzy zasadniczej służby wojskowej w specjalnościach radiotechnicznych.

Ponadto w Centrum przechodzili przeszkolenie podchorążowie Wojskowej Akademii Technicznej.

Nowoczesna pracownia komputerowa

Kształcenie tak zróżnicowanych grup na coraz to nowocześniejszy sprzęt: radiolokacyjny, automatyzacji

dowodzenia, rozpoznania i walki radioelektronicznej wymagało zmian w bazie szkoleniowej. W ostatnich latach, dzięki pozyskanym przez komendę środkom i dużym nakładem pracy wykładowców, poddano gruntownej modernizacji bazę szkoleniową. Wyposażenia sal wykładowych i laboratoriów Centrum mogłaby pozazdrościć niejedna uczelnia techniczna.

W CSR od wielu lat eksploatowany jest najnowszy sprzęt radio-

Stacja radiolokacyjna "Nur 11"

elektroniczny, wchodzący na uzbrojenie naszych wojsk, m.in. stacje radiolokacyjne polskiej produkcji. W Centrum prowadzi się też przeszkolenie obsługi nowego systemu identyfikacyjnego obiektów powietrznych „swój – obcy” produkowanego w Centrum Naukowo-Produkcyjnym RADWAR. Szkolono kadrę na nowo wprowadzony zautomatyzowany system dowodzenia „DUNAJ” produkowany w Przemysłowym Instytucie Telekomunikacji.

Tradycyjnie w Jeleniej Górze, na bazie WOSR a później CSR, organizowane były konferencje naukowe. Dotychczas zorganizowano 12 konferencji „Sterowanie w radiolokacji i obiektach latających ” oraz 9 „Automatyzacja dowodzenia”. Konferencje miały zasięg ogólnokrajowy i znacząco wpłynęły na rozwój teorii i praktyki z zakresu radiolokacji i automatyzacji w Wojsku Polskim. Brali w ich udział wybitni naukowcy cywilni i wojskowi, zajmujący się tą dziedziną nauki.

W 1997 r. Centrum Szkolenia Radioelektronicznego jako jedno z pierwszych zapoczątkowało współpracę z niemiecką Techniczną Szkołą Sił Powietrznych w Erndtebrück. Jej rezultaty zaowocowały wspólną konferencją w 1999 r., wymianą doświadczeń i w konsekwencji zmianami w programach kształcenia specjalistów obrony powietrznej na szczeblu WLOP, dostosowującymi do wymogów szkolenia w NATO.

Stalowe mundury z koszar „pod jeleniami” wrosły w karkonoski krajobraz, żołnierze stali się częścią jeleniogórskiej społeczności. Brali udział w różnego rodzaju akcjach na rzecz miasta, orkiestra uświetniała obchody świąt, uroczystości. Kadra uczestniczyła w pracach licznych organizacji społecznych. Mieszkańcy odwzajemniali się życzliwością, władze miasta wspierały często działania

komendy, uczestniczyły w przysięgach, promocjach.

W 1995 r. Rada Miejska Jeleniej Góry ufundowała Centrum sztandar, który 13 maja 1995 r. wręczył komendantowi, dowódca WLOP gen. dyw. pil. Jerzy GOTOWAŁA. Rok później minister Obrony Narodowej nadał CSR prawo dziedziczenia tradycji OSR i WOSR oraz ustalił 14 maja świętem szkoły.

W ostatnich kilku latach Centrum odniosło wiele sukcesów. Wyrazem uznania dla komendy, kadry, żołnierzy i pracowników cywilnych było wyróżnienie CSR przez dowódcę WLOP gen. dyw. pil. Kazimierza DZIOKA – za uzyskanie najlepszych wyników szkolenia i działalności służbowej w 1998 r. W tym samym roku zastępca komendanta ds. szkolenia, płk dr inż. Włodzimierz PAWLAK zajął I miejsce i otrzymał tytuł „Racjonalizatora 1999 roku ” za komputerowy symulator do szkolenia operatorów automatycznych systemów dowodzenia. Dwa lata później, w 2000 r. Centrum ponownie wyróżnione zostało przez dowódcę WLOP za najlepsze wyniki w szkoleniu i działalności służbowej. Również w 2000 r. CSR zajęło I miejsce we współzawodnictwie sportowym szkolnictwa wojskowego.

Nie sposób przedstawić całego dorobku szkoły, twórców wszystkich sukcesów. W ciągu 50 lat

Ostatni rocznik kadetów SCH R i SD (2002)

funkcjonowania Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej, Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej i Centrum Szkolenia Radioelektronicznego oraz działających w ich strukturach Szkoły Chorążych (SCH R i SD), Szkoły Podchorążych Rezerwy (SPR), Podoficerskiej Szkoły Zawodowej oraz Szkoły Młodszych Specjalistów – wykształcono: ponad 6000 oficerów; ponad 8000 oficerów – absolwentów różnych kursów; 5200 chorążych; około 3300 absolwentów SOR i SPR;około 2100 podoficerów zawodowych;około 46000 specjalistów wojsk radiotechnicznych – żołnierzy zasadniczej służby wojskowej.

Decyzją wyższych przełożonych Centrum Szkolenia Radioelektronicznego przestaje funkcjonować z dniem 31.12.2003r.

Pamiętkowy obelisk

Bibliografia:

Kazimierski W. (red.), *Zarys historii Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej 1952 – 1967*, Jelenia Góra, 1967

Stachula A., Smoliński T., *Wyższa Oficerska Szkoła Radiotechniczna. Zarys dziejów. 1952 – 1982*, Jelenia Góra, 1982

Stachula A., *Wyższa Oficerska Szkoła Radiotechniczna 1952 – 1992*, Jelenia Góra, 1992

OBIEKTY I INFRASTRUKTURA

Centrum Szkolenia Radioelektronicznego

Zdjęcie lotnicze terenu CSR

Kubatura ogólna budynków i budowli
409.433 tys. m³
w tym CSR Jelenia Góra 388.487 tys. m³
CSR Popielówek 20.946 tys. m³

Powierzchnia ogólna terenu 143.074 tys. m²
w tym CSR Jelenia Góra 128.284 tys. m²
CSR Popielówek 14.790 tys. m²

Powierzchnia kompleksu budynków
(151 budynków) 72.303 tys. m²
Powierzchnia koszarów 14.849 tys. m²
(możliwość zakwaterowania 2053 żołnierzy)
Powierzchnia internatowa 2.849 tys. m²
(możliwość zakwaterowania 220 osób)

Powierzchnia garażowa 4.224 tys. m²
Powierzchnia warsztatowo-techniczna 3.992 tys. m²
Powierzchnia obiektów szkoleniowych 13.515 tys. m²

- 34 sale wykładowe
- 25 sal do ćwiczeń
- 20 sal do zajęć technicznych
- 210 stanowisk komputerowych
- sieć internetowa doprowadzona do wszystkich obiektów CSR

Powierzchnia obiektów sportowych 2.162 tys. m² (2 hale sportowe, kryty basen)
Powierzchnia budynków administracyjno-biurowych 2.697 tys. m²
- sala kinowa na ponad 500 osób
- kompleks stadionów sportowych
- przychodnia lekarska
- czytelnia, biblioteka z 80 tys. woluminów

Możliwość żywienia 3.000 osób w stołówkach oraz 300 osób w kasynie wojskowym.

System grzewczy składa się z 9 kotłowni zasilanych gazem ziemnym – moc grzewcza urządzeń 10,5 MW.

Widok koszar od strony bramy głównej

KOMENDANCI SZKOŁY

1. 11.06.1952 r. - 27.12.1952 r. ppłk Borys ŁODOCZNIKOW
2. 27.12.1952 r. - 09.07.1954 r. płk Siergiej GENRYKOW
3. 09.07.1954 r. - 13.06.1972 r. ppłk/płk Wacław KAZIMIERSKI
4. 13.06.1972 r. - 22.10.1981 r. gen. bryg. Julian PAŹDZIOR
5. 22.10.1981 r. - 25.01.1985 r. płk/gen. bryg. Tadeusz JEMIOŁO
6. 25.01.1985 r. - 07.10.1987 r. płk/gen. bryg. Edward REDWANZ
7. 07.10.1987 r. - 20.12.1991 r. płk Józef PIEKARCZYK
8. 20.12.1991 r. płk/gen. bryg. Bronisław PEIKERT

PRYMUSI**Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej**

- 1954 r. – ppor. Józef BASTA
 – ppor. Mendel BLUMENKRANC
 1955 r. – ppor. Stanisław DROGOŚ
 1956 r. – ppor. Jan ZIELIŃSKI
 1957 r. – Ryszard JEŻYKOWSKI
 1957 r. – ppor. Ryszard PUCHACZ
 1958 r. – ppor. Zdzisław WOLAŃSKI
 1959 r. – ppor. Marian BARTOSZEK
 1960 r. – ppor. Stanisław LESNIEWSKI
 1961 r. – ppor. Henryk SOBCZAK
 1962 r. – ppor. Edmund OLECHNO
 1963 r. – ppor. Rudolf RYNCARZ
 – ppor. Jan WITUCH
 1964 r. – ppor. Stanisław KAŁKIEL
 1965 r. – ppor. Andrzej KOŁODZIEJCZYK
 1966 r. – ppor. Marek MIKOŁAJSKI
 1967 r. – ppor. Bogdan GRABOWSKI
 1968 r. – ppor. Jerzy GÓRSKI
 1969 r. – ppor. Ryszard PIENKOŚ

PRYMUSI**Wyższej Oficerskiej Szkoły
Radiotechnicznej**

- 1973 r. – ppor. inż. Henryk TABIENKO
 1974 r. – ppor. inż. Andrzej FORYŚ
 1975 r. – ppor. inż. Zbigniew CHĄCIAK
 1976 r. – ppor. inż. Zbigniew NOWAK
 1977 r. – ppor. inż. Jerzy PAWELEC
 1978 r. – ppor. inż. Zdzisław DZIK
 1979 r. – ppor. inż. Marian KOSELSKI
 1980 r. – ppor. inż. Ryszard KOŻŁOWSKI
 1981 r. – ppor. inż. Tadeusz KACZMARZYK
 1982 r. – ppor. inż. Jacek SŁOMIŃSKI
 1983 r. – ppor. inż. Wiesław GŁOWACKI
 1984 r. – ppor. inż. Mirosław MYSZKA
 1985 r. – ppor. inż. Janusz ROŻEJ
 1986 r. – ppor. inż. Janusz SMOLEC
 1987 r. – ppor. inż. Wiesław KRZESZKOWSKI
 1988 r. – ppor. inż. Jarosław SIUDA
 1989 r. – ppor. inż. Dariusz KARPIŃSKI
 1990 r. – ppor. inż. Andrzej OŻGA
 1991 r. – ppor. inż. Ryszard MAJKA
 1992 r. – ppor. inż. Mariusz KAZIMIERCZAK
 1993 r. – ppor. inż. Dariusz SZCZĘŚNIEWSKI
 1994 r. – ppor. inż. Robert STUPAK
 1995 r. – ppor. inż. Andrzej WEIMANN
 1996 r. – ppor. inż. Grzegorz MICHNO
 1997 r. – ppor. inż. Tomasz SZEMBERSKI

PRYMUSI**Szkoły Chorążych**

- 1969 r. – mł. chor. Andrzej KUSTROŃ
 1970 r. – mł. chor. Mieczysław CAŁKA
 1971 r. – mł. chor. Bronisław OLBRYCH
 1972 r. – mł. chor. Zbigniew KASPRZYCKI
 1973 r. – mł. chor. Wiktorian GRUSZECKI
 1974 r. – mł. chor. Jerzy TOMASZEWSKI
 1975 r. – mł. chor. Stanisław MIKOŁAJCZYK
 1976 r. – mł. chor. Wiesław KOWALCZYK
 1977 r. – mł. chor. Mariusz SZYMAŃSKI
 1978 r. – mł. chor. Andrzej MACIEJEWSKI
 1979 r. – mł. chor. Józef NOWICKI
 1980 r. – mł. chor. Waldemar TABIECKI
 1981 r. – mł. chor. Marek ZAJĄC
 1982 r. – mł. chor. Mariusz SAWSKI
 1983 r. – mł. chor. Józef BUDNIK
 1984 r. – mł. chor. Krzysztof WRÓBEL
 1985 r. – mł. chor. Przemysław LIPIŃSKI
 1986 r. – mł. chor. Henryk MATYJEWICZ
 1987 r. – mł. chor. Ryszard SIEDLECKI
 1988 r. – mł. chor. Jarosław PAJDZIK
 1989 r. – mł. chor. Robert SUPERSON
 1990 r. – mł. chor. Jarosław TYŻEJ
 1991 r. – mł. chor. Krzysztof GABOWSKI
 1992 r. – mł. chor. Grzegorz WRONA
 1993 r. – mł. chor. Mariusz KONIOR
 1994 r. – mł. chor. Kazimierz ZIEMBLA
 1995 r. – mł. chor. Adam KONIECZNY
 1996 r. – mł. chor. Andrzej TYPER
 1997 r. – mł. chor. Grzegorz PASZKOWSKI
 1998 r. – mł. chor. Grzegorz KĘDZIORA
 1999 r. – mł. chor. Karol JANICKI
 2000 r. – mł. chor. Zbigniew KRUK
 2001 r. – mł. chor. Jarosław SIENIEK

KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ

- 14.05.1952 r. Rozkazem ministra Obrony Narodowej powołana została do życia w Beniaminowie Jednostka Wojskowa 5863 – Oficerska Szkoła Radiotechniczna Obrony Przeciwlotniczej Kraju
- 05.09.1954 r. Pierwsza promocja 86 podchorążych
- wrzesień 1955 r. Dyslokacja OSR do Jeleniej Góry
- 10.10.1956 r. Wręczenie sztandaru
- 22.08.1964 r. Rozkazem ministra Obrony Narodowej szkoła otrzymała imię kpt. Sylwestra BARTOSIKA
- 01.10.1967 r. Początek szkolenia kadetów pierwszego roku Szkoły Chorążych Wojsk Radiotechnicznych
- 08.07.1969 r. Rozkazem ministra Obrony Narodowej powołano do życia Wyższą Oficerską Szkołę Radiotechniczną
- 01.10.1969 r. Pierwsza inauguracja roku akademickiego podchorążych WOSR
- 01.06.1972 r. WOSR zostaje podporządkowana dowódcy Wojsk Obrony Powietrznej Kraju
- styczeń 1974 r. Rozpoczęcie szkolenia absolwentów wyższych uczelni cywilnych w Szkole Oficerów Rezerwy
- 1982 r. Utworzenie pierwszej katedry – Katedry Elektroniki
- 1985 r. WOSR kontroluje Inspekcja Sił Zbrojnych. Szkoła uzyskała najwyższą ocenę (4) w swojej historii
- 1987 r. Utworzenie Katedry Nauk Humanistycznych
- 1987 r. Szkoła zajęła II miejsce we współzawodnictwie wyższych szkół oficerskich. Wyróżniona jest w dyrektywie MON oraz nadano jej medal „Za Osiągnięcia w Służbie Wojskowej”.
- 1988 r. Utworzenie Katedry Taktyki Rodzajów Wojsk
- 1989 r. Utworzenie Katedry Zautomatyzowanych Systemów Dowodzenia
- 01.10.1991 r. Pierwsza inauguracja połączonych studiów podchorążych WOSR oraz Politechniki Wrocławskiej
- 01.09.1994 r. Po reorganizacji wyższego szkolnictwa wojskowego na bazie WOSR powstaje Centrum Szkolenia Radioelektronicznego
- 13.05.1995 r. W imieniu Prezydenta RP dowódca WLOP gen. dyw. pil. Jerzy Gotowała wręczył komendantowi CSR płk. dr. Bronisławowi Peikertowi sztandar ufundowany przez radę Miejską Jeleniej Góry
- listopad 1995 r. CSR przejmuje szkolenie elewów Szkoły Młodszych Specjalistów z Chorzowa

- 20.03.1996 r. Minister Obrony Narodowej nadał CSR prawo dziedziczenia tradycji Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej Obrony Przeciwlotniczej Obszaru Kraju i Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej oraz ustanowił **dzień 14 maja – Świętem Szkoły**
- 28.06-09.1997 r. Ostatnia promocja oraz rozwiązanie Wyższej Oficerskiej Szkoły Radiotechnicznej
- listopad 1998 r. Wyróżnienie Centrum Szkolenia Radiolokacyjnego przez dowódcę Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej gen. dyw. pil. Kazimierza Dzioka – za uzyskanie najlepszych wyników w szkoleniu i działalności służbowej w 1998 r.
- 24.08.1999 r. Naukę w Szkole Chorążych Radiolokacji i Systemów Dowodzenia podjęła pierwsza kobieta szer. kdt. Anna Perz
- listopad 2000 r. Centrum Szkolenia Radioelektronicznego zostało wyróżnione za osiągnięcia najlepszych wyników w szkoleniu i działalności służbowej w 2000 r. przez dowódcę Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej gen. broni pil. Andrzeja Dulębę
- 07.12.2000 r. Szkoła otrzymuje wyróżnienie – dyplom wraz z pucharem szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego gen. broni Czesława Piątasza za zajęcie I miejsca w Mistrzostwach Szkolnictwa Wojskowego w Klasyfikacji Centrów Szkolenia w 2000 r.
- 31.12.2001 r. Rozformowanie Orkiestry Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej przy Centrum Szkolenia Radioelektronicznego
- 28.01.2002 r. Wizyta ministra Obrony Narodowej Jerzego Szmajdzińskiego oraz dowódcy Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej gen. broni. pil. Andrzeja Dulęby w CSR. Przedstawienie decyzji likwidacji Centrum do 31.12.2003 r.

Stółwka "pod zegarem"

Uczestnicy konferencji "Automatyzacja dowodzenia" (2000 r.)

Pożegnanie w "Sali Tradycji"

Przysięga podchorążych WOSR (1993 r.)

Poczet sztandarowy na Placu Ratuszowym

ORKIESTRA

WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ
PRZY CENTRUM SZKOLENIA RADIOELEKTRONICZNEGO

